Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0229

Poliitilised repressioonid ja humanitaarolukord Kuubas

Euroopa Parlamendi 18. juuni 2026. aasta resolutsioon poliitiliste repressioonide ja humanitaarolukorra kohta Kuubas (2026/2735(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone olukorra kohta Kuubas, eelkõige 19. septembri 2024. aasta resolutsiooni José Daniel Ferrer García juhtumi kohta Kuubas[1], 29. veebruari 2024. aasta resolutsiooni kriitilise olukorra kohta Kuubas[2] ning 12. juuli 2023. aasta resolutsiooni ELi ja Kuuba vahelise poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu seisu kohta, arvestades komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja äsjast külaskäiku saareriiki[3],

– võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kuuba Vabariigi vahel 2016. aasta detsembris allkirjastatud poliitilise dialoogi ja koostöö lepingut[4], mida on ajutiselt kohaldatud alates 1. novembrist 2017, eelkõige selle artikli 1 lõike 5 kohast olulise osa klauslit ja artikli 85 lõike 3 punkti b kohast peatamisklauslit,

– võttes arvesse poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu sõlmimiseks 5. juulil 2017. aastal antud Euroopa Parlamendi nõusolekut, mille tingimuseks seati inimõiguste ja põhivabaduste olukorra märgatav paranemine Kuubal,

– võttes arvesse kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi (ELi Magnitski akt),

---

1 ELT C, C/2024/7213, 10.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7213/oj.
2 ELT C, C/2024/6748, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6748/oj.
3 ELT C, C/2024/4001, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4001/oj.
4 ELT L 337I, 13.12.2016, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2016/2232/oj.

– võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastast konventsiooni ja ÜRO lapse õiguste konventsiooni, mille kõigi osalisriik Kuuba on,

– võttes arvesse valitsusvälise organisatsiooni Prisoners Defenders aruandeid, eelkõige selle igakuise aruande 2026. aasta mai väljaannet, mis avaldati 11. juunil 2026 ja mis käsitleb piinamist, nõuetekohase menetluse struktuurset rikkumist, „isiku ennetavalt ühiskonnale ohtlikuna käsitlemist“, digitaalset jälgimist ja tahtlikku näljas hoidmist Kuuba vanglates,

– võttes arvesse väliskomisjoni ja inimõiguste allkomisjoni 5. mail 2026. aastal toimunud ühist kuulamist Kuuba olukorra kohta ning Ameerika Inimõiguste Komisjoni Kuuba raportööri Stuardo Ralón Orellana ning Kuuba opositsioonijuhi ja endise poliitvangi José Daniel Ferreri tunnistusi,

– võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Kaja Kallase kõnesid, mida ta on pidanud Euroopa Parlamendi täiskogul, eriti 6. mai 2025. aasta ja 19. mai 2026. aasta kõnesid; võttes arvesse ELi ja Kuuba inimõigustealast dialoogi,

– võttes arvesse Ameerika Inimõiguste Komisjoni 25. märts 2026. aasta avaldusi,

– võttes arvesse vabaduse kokkulepet, millele kirjutasid 2. märtsil 2026 Miamis alla Kuuba opositsioonikoalitsioon Pasos de Cambio ja Asamblea de la Resistencia Cubana (ARC),

– võttes arvesse Ameerika Inimõiguste Komisjoni 12. juuni 2023. aasta aruannet õiguste kaitsjate Oswaldo Payá ja Harold Cepero juhtumi kohta Kuubas,

– võttes arvesse Florida lõunapiirkonna ringkonnakohtus (Ameerika Ühendriigid) 20. mail 2026 avalikustatud süüdistusakti, mis oli koostatud Raúl Castro ja veel viie ametniku kohta seoses kahe organisatsioonile Brothers to the Rescue kuuluva tsiviilõhusõiduki allatulistamisega 1996. aastal,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 136 lõikeid 2 ja 4,

A. arvestades, et Kuuba kommunistliku režiimi enam kui viis aastakümmet kestnud poliitilised ja majanduslikud valikud on viinud riigi sügavasse kriisi, mida iseloomustavad igapäevased kuni 22-tunnised elektrikatkestused, terav toidu-, vee-, kütuse- ja raviminappus ning laialt levinud vaesus põhiseaduslikult juurdunud üheparteisüsteemi juhtimisel, mis on kestnud üle 67 aasta ja milles see partei on ainus lubatud poliitiline jõud; arvestades, et liikumatusel, repressioonidel ja muutustele vastuseisul põhineva

majandusliku ja poliitilise mudeli kokkuvarisemine, millele lisanduvad vabade, õiglaste ja konkurentsipõhiste valimiste puudumine ning poliitilise pluralismi keelustamine, toob Kuuba üha enam lähemale läbikukkunud riigi tunnustele ja kujutab endast demokraatiavastasuse poolest oma piirkonnas anomaaliat;

B. arvestades, et valitsusvälise organisatsiooni Prisoners Defenders andmetel hoidis Kuuba 2026. aasta mai lõpu seisuga kinni rekordilised 1281 poliitvangi, sealhulgas alaealisi, kellest mõnda hoitakse rangeima režiimiga vanglates koos täiskasvanutega, kusjuures paljud kinnipeetavad, nende seas sportlased, loovinimesed, sõltumatud ajakirjanikud ja rahumeelsed aktivistid, olid raskelt haiged; arvestades, et organisatsioon on kogunud tõendeid selle kohta, et kinnipeetavaid piinatakse süstemaatiliselt, nende vastu kasutatakse seksuaalvägivalda ja neid ähvardatakse surmaga, ning leidis statistiliselt esinduslikus uuringus, et kõiki uuritud poliitvange, sealhulgas alaealisi, oli piinatud ja neile ei olnud võimaldatud arstiabi, ning seda kõike tingimustes, mida iseloomustab korduv meelevaldne ja suhtlemisvõimaluseta kinnipidamine, ajutiselt kadunuks jääma sundimine ja perekondade ahistamine; arvestades, et Kuuba Patriootliku Liidu asutaja ja meelsusvangi José Daniel Ferreri juhtum, kelle vabastamist Euroopa Parlament on korduvalt nõudnud, sümboliseerib režiimi meetodeid ja päädis 2025. aasta oktoobris tema sunniviisilise väljasaatmisega;

C. arvestades, et Kuuba tavakodanikud elavad sellistes igapäevaelu tingimustes, kus haiglad ei toimi korralikult, kus pole põhiravimeid ning kuhu peavad patsiendid meditsiinivarustuse ise kaasa võtma, ning arvestades, et sellele lisandub krooniline toidu-, vee- ja esmatarbekaupade nappus ning neid müüakse poodides, kus saab tasuda ainult välisvaluutas, mis ei ole tavapärast palka saavatele kodanikele kättesaadavad; arvestades, et Kuuba inimõiguste vaatluskeskuse andmetel elab 89 % peredest äärmises vaesuses ja seitse kuubalast kümnest peab jätma mõne toidukorra vahele, ning et ÜRO teatel ootab operatsiooni üle 96 000 patsiendi, sealhulgas 11 000 last, ning ligikaudu miljon inimest sõltub sõidukitega vee kohaletoomisest, mida aga piirab diislikütuse nappus;

D. arvestades, et 2026. aasta aprillis eraldas EL lisaks sel aastal Kariibi piirkonnale juba eraldatud 4 miljonile eurole veel 2 miljonit eurot humanitaarabi, et toetada humanitaarpartnereid, kes annavad kiireloomulist abi kõige haavatavamatele; arvestades, et ÜRO Kuuba ajakohastatud tegevuskava, mille eesmärk on toetada ligikaudu kahte miljonit inimest, on endiselt äärmiselt alarahastatud, ning kuigi ÜRO on eraldanud 26,2 miljonit USA dollarit, on rahastamispuudujääk endiselt 68 miljonit USA dollarit;

E. arvestades, et viimase nelja aasta kumulatiivne inflatsioon on Kuubas üle 500 % ja riigis makstakse palka 15–25 USA dollarit kuus mitteametliku kursi järgi, mis on saarel praegu ainus realistlik kurss; arvestades, et režiim on muutnud riigi sõltuvaks imporditud kütusest

ning kuna tavapärased tarnijad Venemaa ja Venezuela on oma tarneid piiranud, on energiakriis süvenenud, kulmineerudes 2024. aasta oktoobris riikliku elektrisüsteemi mitu päeva kestnud täieliku kokkuvarisemisega, mille tagajärjel jäi 11 miljonit inimest ilma elektrita;

F. arvestades, et Kuuba impordib praegu üle 70 % tarbitavast toidust, kuigi tegemist on viljaka mullaga troopilise riigiga, mis kunagi oli üks maailma suurimaid suhkrutootjaid; arvestades, et see kokkuvarisemine on aastakümneid kestnud kollektiviseeritud, riigi kontrolli all oleva ja militariseeritud põllumajanduse ning ebatõhusa majandusmudeli otsene tagajärg;

G. arvestades, et humanitaarhädaolukord on mitte välise embargo, vaid režiimi enda mudeli ja läbikukkumise otsene tagajärg – majandus on militariseeritud ja riigi poolt monopoliseeritud, eraettevõtlus on maha surutud ning ressursid on suunatud ümber julgeolekuaparaadile, mitte eluks vajalikule toidule, ravimitele ja elektrile; arvestades, et seda mudelit kehastab korrumpeerunud sõjaline konglomeraat GAESA, mis kontrollib peaaegu poolt saare majandusest, ei anna aru mitte kellelegi ja võtab endale režiimi välisvaluutas teenitud tulu – sealhulgas meditsiinimissioonidelt, mida ÜRO on võrdsustanud sunniviisilise tööga –, ehkki haiglates ei ole mitte isegi põhivarustust; arvestades, et seda kriisi ei saa lahutada aastakümneid kestnud riiklikest repressioonidest ning edasine ebastabiilsus võib põhjustada rängemaid humanitaar-, rände- ja julgeolekualaseid tagajärgi;

H. arvestades, et ELi ja Kuuba suhteid reguleeritakse poliitilise dialoogi ja koostöö lepinguga, mille eesmärk oli muuta režiim järk-järgult avatumaks ja parandada riigi kodanike olukorda; arvestades, et peaaegu üheksa aastat pärast seda, kui Euroopa Parlament andis poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu sõlmimiseks oma nõusoleku, ei ole režiim avatuse suunas mingeid olulisi samme astunud, vaid on hoopis intensiivistanud repressioone, kiusanud taga teisitimõtlejaid ja suurendanud poliitvangide arvu, samal ajal kui majanduslik olukord on halvenenud vastuvõetamatu tasemeni; arvestades, et leping ei ole täitnud oma põhieesmärki ning komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja on eesmärkide mittetäitmist ka tunnistanud, ning arvestades, et leping on praegu läbivaatamisel;

I. arvestades, et praeguse režiimi vastu ollakse laialdaselt nii saarel kui ka mujal, mida tõendavad korduvad meeleavaldused ja nn pottide kolistamine (*cacerolazo*) tänavatel ning Kuuba ajaloo suurim väljaränne, mille käigus on sajad tuhanded inimesed parema tuleviku otsinguil riigist lahkunud, samal ajal kui paljudel, kes põgenesid või olid sunnitud riigist lahkuma, ei lubata tagasi pöörduda ja nad peavad pagulusse jääma; arvestades, et režiim on muutuste nõudmisele vastuseks oma võimu üksnes kinnistanud ja repressioone intensiivistanud;

J. arvestades, et jõhkrad ja järjepidevad repressioonid on ainus mehhanism, mis hoiab režiimi elus; arvestades, et 2021. aasta juulis tulid tuhanded kuubalased rohkem kui 50 piirkonnas tänavatele, hõigates „Vabadus!“, ning et tegu oli alates 1994. aastast suurima meeleavalduste lainega, mille aga surusid erariietes politseinikud, paramilitaarsed rühmitused ja revolutsioonilised kaitsekomiteed maha; arvestades, et sadu inimesi peeti meelevaldselt kinni ja üle 700 inimese üle mõisteti kohut lihtmenetluste korras, mida Euroopa Parlament nimetas „kohtulikuks farsiks“, kusjuures rahumeelse meeleavaldamise eest määrati inimestele kuni 25 aasta pikkuseid vanglakaristusi, mis võivad endast kujutada inimsusvastaseid kuritegusid; arvestades, et sellega saadeti selge sõnum: kõik meeleavaldustel osalejad riskivad oma töö, vabaduse, pere ja eluga;

K. arvestades, et režiim keeldub järjekindlalt Euroopa Parlamendi delegatsioone, ÜRO eriraportööre ja sõltumatuid vaatlejaid riiki lubamast ning nõuab demokraatliku opositsiooni ja sõltumatu kodanikuühiskonna täielikku poliitilisest dialoogist kõrvalejätmist;

L. arvestades, et viimastel kuudel on režiimi ja Ameerika Ühendriikide valitsuse vahel toimunud kõnelused, mille sisu ei ole avalikustatud, ning režiim on tunnistanud, et peab Washingtoniga läbirääkimisi; arvestades, et Ameerika Ühendriigid on võtnud vastu sihipärased sanktsioonid režiimi juhtisikute ning selle julgeoleku- ja sõjalise aparaadi institutsioonide suhtes, viidates režiimi repressioonidele Kuubas ja vaenulikule tegevusele välismaal; arvestades, et mis tahes suhete normaliseerimine ei tohi toimuda inimõiguste arvelt ega vabastada režiimi vastutusest;

M. arvestades, et režiim jätkab tihedat sõjalist koostööd Venemaa Föderatsiooniga, kusjuures teadete kohaselt on Venemaa värvanud Ukraina-vastasesse agressioonisõtta tuhanded Kuuba kodanikud, mis on vastuolus poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu põhimõtte ning ELi julgeolekuhuvidega; arvestades, et 2026. aasta märtsi lõpus lubati Kuuba põhjarannikul dokkida Venemaale kuuluval tankeril, mille pardal oli hinnanguliselt 730 000 barrelit toornaftat;

N. arvestades, et 2. märtsil 2026 esitlesid rohkem kui 50 Kuuba opositsiooni- ja kodanikuühiskonna organisatsiooni Kuubalt ja eksiilis demokraatiale ülemineku tegevuskava ehk nn vabastuslepingut / vabaduse kokkulepet, milles on sätestatud kolm etappi, nimelt vabastamine, stabiliseerimine ja ülesehitamine ning demokratiseerimine, mis kulmineeruvad vabade, õiglaste ja mitmeparteiliste valimistega, mille üle teeb järelevalvet rahvusvaheline üldsus; arvestades, et mis tahes üleminek peab toimuma Kuuba juhtimisel ja hõlmama kõiki Kuuba kodanikke nii saarel kui ka diasporaas;

1. mõistab kõige karmimalt hukka Kuuba režiimi süstemaatilised repressioonid – eelkõige poliitvangide, meeleavaldajate, teisitimõtlejate, üliõpilaste, usujuhtide ja inimõiguste kaitsjate

piinamise, seksuaalvägivalla, surmaga ähvardamise, sunniviisilise alatoitluse, massilise jälgimise, sunniviisilise töö ja kohtuliku tagakiusamise – ning laste vangistamise; väljendab täielikku solidaarsust Kuuba rahva ja kõigi nendega, keda kiusatakse taga oma põhiõiguste kaitsmise eest, sealhulgas ajaloolise ja tekkiva demokraatliku opositsiooni juhtide ning sõltumatute kodanikuliikumistega;

2. nõuab kõigi poliitvangide ja oma põhiõiguste kasutamise eest meelevaldselt kinni peetud isikute, kaasa arvatud alaealiste viivitamatut ja tingimusteta vabastamist, piinamise ja väärkohtlemise lõpetamist, kohest juurdepääsu vabadele ja õiglastele kohtumenetlustele ja raskelt haigete puhul arstiabile ning piinamise ohvritele täieliku hüvitise maksmist; nõuab, et Kuuba režiim võimaldaks kõigis kinnipidamiskohtades takistamatut juurdepääsu Rahvusvahelise Punase Risti Komiteele, ÜRO eriraportööridele ja -menetlustele, Euroopa Parlamendi delegatsioonile ja sõltumatutele vaatlejatele, ning taunib režiimi korduvat keeldumist sellest;

3. on seisukohal, et ainus viis Kuuba rahvas raskustest, vaesusest ja isolatsioonist välja tuua on teha põhjalikke majanduslikke ja poliitilisi muudatusi, mis aitaksid kiiresti üle minna täielikule mitmeparteilisele demokraatiale, kus teisitimõtlejaid ei kiusata taga, vangistata, piinata ega mõrvata ning kus põhiõigusi ja -vabadusi austatakse ilma piiranguteta kaasava riikliku dialoogi kaudu selle ülemineku elluviimiseks;

4. nõuab tungivalt, et Kuuba režiim viiks kokkuvarisemise vältimiseks hädavajaliku meetmena ellu kestlikud ja sisulised majandusreformid, millega tagatakse õiguskindlus ja toetatakse sõltumatuid ettevõtjaid, eraalgatusi, investeeringuid ja vabadusi;

5. kutsub Kuuba ametivõime üles kaitsma inimõigusi ning tagama rahumeelse kogunemise õiguse ja väljendusvabaduse ilma poliitilistel vaadetel põhineva diskrimineerimiseta; mõistab teravalt hukka kõik kodaniku- ja poliitiliste õiguste ja -vabaduste rikkumised, sealhulgas meelevaldse kinnipidamise, väärkohtlemise, piinamise, väljendus-, ühinemis- ja rahumeelse kogunemise vabaduse piiramise, sõltumatute ajakirjanike, inimõiguste kaitsjate ja kodanikuühiskonna osalejate ahistamise ning kriminaalsanktsioonide ebaproportsionaalse kasutamise rahumeelsete meeleavaldajate vastu;

6. kordab oma varasemaid seisukohti seoses võimalusega aktiveerida poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu peatamisklausel ning kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ning liikmesriike üles saatma selge sõnumi, et kui selliste muudatuste tegemiseks ei võeta lühikese aja jooksul selgeid, konkreetseid ja märkimisväärseid meetmeid – mis hõlmavad selget ettepanekut Kuubas demokraatiale ülemineku tegevuskava kohta, ligi 1300 poliitvangi viivitamata ja tingimusteta vabastamist ning

põgenema sunnitud kuubalaste survemeetmete eest kaitstud tagasipöördumist –, peaks EL viivitamata peatama poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu, mida Kuuba režiim on süstemaatiliselt rikkunud;

7. nõuab tungivalt, et ELi Magnitski akti alusel rakendataks sihipäraseid meetmeid repressioonide eest vastutavate isikute suhtes, alustades režiimi kõige kõrgematest ametnikest, sealhulgas Miguel Díaz-Canelist ning julgeoleku-, kohtu- ja karistussüsteemi kõrgemast käsuliinist, ja GAESA juhtkonna suhtes;

8. kutsub režiimi üles kaotama kõigis selle vormides kriminaalmenetluse eelsed mehhanismid, mida kasutatakse kodanike vaikima sundimiseks ja meelevaldseks vangistamiseks, ning vabastama kõik isikud, kes on nende alusel süüdi mõistetud, ilma et nad oleksid kuritegusid toime pannud;

9. nõuab vanglatingimuste, sunniviisilise alatoitluse režiimi ja kinnipeetute surmajuhtumite sõltumatut rahvusvahelist uurimist;

10. mõistab hukka režiimi materiaalse toetuse Venemaa Ukraina-vastasele agressioonisõjale, sealhulgas Kuuba kodanike värbamise Ukraina vastu võitlema, ja tema süveneva sõjalise koostöö Moskvaga ning nõuab, et seda käsitletaks keskse aspektina ELi ja Kuuba suhete läbivaatamisel; mõistab samuti hukka režiimi ning Valgevene Lukašenka režiimi lähenemise, sealhulgas tihedad sõjalised ja julgeolekusidemed, mis õõnestavad Euroopa julgeolekut;

11. nõuab, et sõltumatu kodanikuühiskond ja demokraatlik opositsioon osaleksid survemeetmete eest kaitstult kõigis poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu alusel peetavates dialoogides – mida lepingus endas nõutakse – ning et EL ei osaleks mingil viisil saarel toimuvates inimõiguste rikkumistes, sealhulgas meditsiinimissioonides, mis hõlmavad sunniviisilist tööd, mida ta kutsub režiimi üles kõigis selle vormides lõpetama;

12. väljendab ülimat ja pakilist muret elamistingimuste järsu halvenemise pärast Kuubas ning kütusele, ravimitele, toidule ning muudele esmatarbekaupadele ja avalikele teenustele juurdepääsu puudumise kasvava humanitaarmõju pärast, mis mõjutab eelkõige haavatavaid rühmi; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja humanitaarkanalid, mille kaudu tarnida energiat, toitu ja ravimeid otse Kuuba rahvale ja sõltumatutele ettevõtetele, minnes riigist mööda, ning kutsub kõiki rahastajaid üles suurendama humanitaarabi, mis peab jääma kaitstuks ja vabaks riiklikust vahendamisest ning mille abil ei tohi kunagi rahastada režiimi;

13. on koos rahvusvahelise üldsusega valmis andma Kuubale märkimisväärset abi valitsusest sõltumatute kanalite kaudu, kui riik alustab usutavat üleminekut demokraatiale, et saar saaks jõukamaks ja oleks võimeline tagama oma kodanike heaolu; kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ning liikmesriike üles tõstatama neid küsimusi järjepidevalt

kõigil asjakohastel foorumitel ning toetama vastutust ja kodanike juhtimisel toimuvat rahumeelset üleminekut;

14. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, nõukogu roteeruvale eesistujariigile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, ELi inimõiguste eriesindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Ameerika Riikide Organisatsioonile, ÜRO-le, Euroopa – Ladina-Ameerika parlamentaarsele assambleele, Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühendusele ning Kuuba režiimile.